

Η αγιαστική δύναμη της Εκκλησίας

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

• Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Ἐκεῖνο, τό ὁποῖο ἀδυνατοῦν νά κατανοήσουν ἄρκετοί ἄνθρωποι σήμερα, εἶναι τό μυστήριον τῆς ἀγιότητος, πού μυσταγωγεῖ αἰῶνες τώρα, ἡ Ἐκκλησία. Τό μυστήριον αὐτό εἶναι ἓνα μεγαλεῖο τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ στόν μετανοοῦντα ἄνθρωπον. Γιατί κάθε ἄνθρωπος ἔχει ἔκτυπο τόν ἠθικό κανόνα τῆς πραγμάτωσης τοῦ «καθ' ὁμοίωσιν», τόν θεῖον προορισμόν του, πού εἶναι ἡ ὁδός τῆς μιμήσεως αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ του. Τό βαρυσήμαντο προσκλητήριον «ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγώ ἅγιος, Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν» ἰσχύει γιά τόν καθένα ἄνθρωπον, ἀκριβῶς γιατί ὁ ἄνθρωπος θρησκεύει, προέρχεται ἀπό τό Θεό, ἐκζητεῖ τόν Θεό, ἔχει ἔμφυτη τήν θρησκευτικότητα.

Ἀλλά καί κάθε ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἀφ' ἑνός μὲν, τό πεπερασμένο τῆς φύσης του, ἀφ' ἑτέρου δέ, τὴν ἀμαρτωλότητά του.

Ἀλήθεια, ποῖός ἄνθρωπος δέν εἶναι ἀμαρτωλός; Ποῖός θνητός μπορεῖ νά ἰσχυρισθεῖ, ὅτι δέν ἔχει ἀμαρτίες; Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος κάμνει κακὴ χρῆση τῆς ἐλευθερίας του, ὡς πικρὸς καρπὸς ἐπόμενον εἶναι, νά εἰσέρχεται ἡ ἀμαρτία, στό εἶναι του καί νά ἀσθενεῖ ἡ ψυχὴ. Χάνει, ἔτσι, τὴν πρὸς τὸν Θεὸ παρρησία του καί στερεῖται τῆς χάριτος. Ἡ ἀμαρτία τὸν τραυματίζει καί φέρνει τὴν κακὴ ἀλλοίωση τῆς ἀνθρώπινης φύσης. Αὐτὸ ἀποτελεῖ μία τραγωδία, μία ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ Θεὸ «εἰς χώραν μακράν», ὡς ἐκείνη, τοῦ ἀσώτου τοῦ Εὐαγγελίου. Καί πλέον ἰσχύει ὁ βιβλικὸς λόγος: «Ἐφαγεν καὶ ἐνεπλήσθη καὶ ἀπελάκτισεν, ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη καὶ ἐγκατέλιπε τὸν Θεόν, τὸν ποιήσαντα αὐτόν καὶ ἀπέστη ἀπὸ Θεοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ» (Δευτερ. 32,15).

*

Ἀλλά τό ζήτημα δέν εἶναι ἐκεῖ. Ἡ ἀμαρτία, ξέρουμε ὅ,τι ὑπάρχει. Ὁ διάβολος δέν ὑπνοῖ καί συνεχῶς ἐπιτίθεται. Τὰ πάθη αἰχμαλωτίζουν. Τὰ κεράτια ἐξακολουθοῦν νᾶναι τροφή, ὄχι μόνον τῶν χοίρων καί «τά δέ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας, θάνατος» (Ρωμ. 6,23). Τό πρόβλημα ἄλλοῦ ἐστιάζεται καί αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία. Εἶναι τό ζήτημα τῆς ἄγνοιας, περὶ τοῦ τί εἶναι ἀμαρτία. Δέν ξέρουν πολλοὶ ἄνθρωποι τὴν ἔννοια, τό περιεχόμενο καί τίς συνέπειες τῆς ἀμαρτίας καί ὡς λέγει ὁ Μ. Ἀθανάσιος: «Χριστιανοὶ πλανῶνται ὡς μήτε τὰς Γραφὰς ἀνεγνωκότες, μήτε ὅλως εἰδότες τὸν Χριστιανισμόν καί τὴν ἐν αὐτῷ πίστιν» (PG 26,13). Ἐρωτοῦν: «Εἶναι αὐτὸ ἀμαρτία; Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἀναφέρει κάπου τὴν κακὴ αὐτὴ πράξη; Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεὸς δέν τό θέλει αὐτό»; Ἰσχύουν ἀκόμα καί σήμερα «οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ»; Συνηθισμένες φράσεις, πού καταδεικνύουν τὴν ἡμιμάθεια καί τὴν ἄγνοια. Καί ἀκόμη περισσότερο φανερώνει ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι εἶναι μπερδεμένοι, χωρὶς τὴν ἀληθῆ παιδεία, ἀλλὰ μέ καμύοντας πνευματικῶς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἔτσι «τό παράπονο» τοῦ Θεοῦ ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἐνώπιόν μας, ὅτι: «Δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται, τό ὄνομά μου, ἐν τοῖς ἔθνεσι» (Ρωμ. 2,24). Διαπιστώνεται ἐπακριβῶς μία διάσταση μεταξύ τοῦ εἶναι καί τοῦ φαίνεσθαι στή ζωὴ πολλῶν ἀνθρώπων. Ἐμφανίζεται μία προσκόλληση σέ ἐξωτερικοὺς τύπους καί μία περιφρόνηση τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς διδασκαλίας της, πού εἶναι διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ὡς συνέπεια, ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖται μουσεῖο, μεσαιώνας, εἰκονικὴ πραγματικότητα, σκοταδισμός, ἄρνηση. Ἀντιμετωπίζεται μέ ἐπιπολαιότητα καί προχειρολογία. Ὁ Θεὸς ἐξορίζεται καί ἀποκλείεται ἀπὸ τὸν δημόσιο βίο καί ὁ ἄνθρωπος παίρνει τὴν θέση τοῦ Θεοῦ. Φθάνουμε ἔτσι, σέ μιά

υπερφίαλη αθεία και σέ μιá θεοποιημένη τεχνολογία. Ό άνθρωπος, λένουν, είναι τό πᾶν, τό «ἐγώ» του και ή έξουσία του. Από τό ἄλλο μέρος επικρατεῖ και ή αντίληψη ὅτι ή ἐπιστήμη είναι πανάκεια και θά λύσει ὅλα τά θέματα και οἱ ποικίλες οἰκονομικές θεωρίες θά φέρουν τήν εὐτυχία στόν κόσμο.

Και βέβαια ὅλα αὐτά, συντελοῦνται ἐρήμην τῆς φθαρτότητας τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ὑπαρξης, τῆς πέραν τοῦ τάφου ζωῆς, τῆς αἰωνιότητος, τῆς δυναμικῆς τῆς θέωσης τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἁγιασμοῦ, στό τέλος, τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Αὐτό είναι ή ἐκκοσμικευμένη κοινωνία. Οἱ ἄνθρωποι ἔφθασαν πλέον στό σημεῖο, νά μή δέχονται τήν διδασχὴ τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε συμβουλή, οὔτε ὑπόδειξη, οὔτε διόρθωση, μά οὔτε μετάνοια. Τό σύνθημα είναι: «Φύγε Θεέ, δέν σέ θέλουμε». Ὅπως στό Εὐαγγέλιο, ὅπου εἶπαν στόν ἴδιο τόν Κύριο οἱ Γαδαρηνοί νά ἀναχωρήσει ἀπό τόν τόπο τους: «Ἀπελθεῖν ἀπ’ αὐτῶν» (Λουκ. 8,37). Νά φύγει. Και ὁ Κύριος «ἐμβάς εἰς τό πλοῖον» ἔφυγε. Και ὁ Χριστός εἶχε πεῖ στους μαθητές Του και τά φοβερά ἐκεῖνα λόγια: «Και ὅς ἐάν μή δέξηται ὑμᾶς, μηδέ ἀκούσῃ τούς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τόν κονιορτόν τῶν ποδῶν ὑμῶν» (Ματθ. 10,14). Ἀλλά ἰσχύει, ἐν προκειμένῳ, και ὁ λόγος τῆς Ἀποκάλυψης: «Μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας και μετανόησον... εἰ δέ μή ἔρχομαί σοι ταχύ και κινήσω τήν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐάν μή μετανόησης» (Ἀποκ. 2,5). Αὐτή ή μετακίνηση τῆς λυχνίας, ἀλήθεια, πόσο βαθύτατο νόημα περιέχει γι’ ὅλους μας! Και στό διάβα τῆς ἱστορίας είναι γεγονός ὅτι ἔχει μετακινηθεῖ ή λυχνία τῆς πίστεως. Διότι ὁ Κύριος, μή ξεχνᾶμε ἀκόμη ὅτι εἶπε: «Και ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης κάκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν και τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι» (Ἰω. 10,16) και «πολλοί ἀπό ἀνατολῶν και δυσμῶν ἤξουσι και ἀνακλιθήσονται μετά Ἀβραάμ και Ἰσαάκ και Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 8,11). Διότι ἐν τέλει: «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσομαι εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ’ ὁ ποιῶν τό θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 7,21). Και δέν ὑπάρχει τραγικότερο γιά τόν ἄνθρωπο και τόν λαό νά ζεῖ χωρίς Θεό και μακαριότερο νά βιώνει Θεό.

*

Προβάλλει, συνεπῶς, ἐκεῖνο τό «μετανόησον», τῆς Ἀποκάλυψης. Αὐτό είναι τό σπουδαιότερο. Αὐτό είναι πού τό κηρύττει συνεχῶς, αἰῶνες τώρα, ή Ἐκκλησία. Και βέβαια: «Οὐκ ἔστι, ἐνταῦθα φραγμός ἀκανθῶν» (Ἰ. Χρυσόστομος, Περί μετανοίας, ὁμιλία η’, PG 49,335). Στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, είναι ἀληθές, δέν ὑπάρχει φράκτης μέ ἀγκάθια. Ἐλα, λοιπόν, μή φοβᾶσαι. Μά λέγεις: «Εἶμαι γεμᾶτος μέ ἁμαρτίες. Είναι μαυρισμένη ή ψυχὴ μου». «Μά, ἴσως, δέν μᾶς θέλει πλέον, μέ τόσα πού ἔχω κάμει». Πόσο λάθος σκεπτικό είναι αὐτό!

Ἡ Ἐκκλησία, ὀφείλουμε ὅλοι νά ἐννοήσουμε βαθειά μέσα μας, ὅτι είναι «πανδοχεῖο

χάριτος». Διανυκτερεύει. «Ἐπιχέει ἔλαιον καί οἶνον» στίς πληγές. Θεραπεύει. Λυτρώνει. Ἀνορθώνει. Ξεκουράζει τίς ψυχές. Ἡ ἀπάντηση στό κακό πού ἐμφανίζεται εἶναι ἡ πρόσκληση στήν ἀγιότητα καί περιεχόμενο της εἶναι τό νέο ξεκίνημα μιᾶς ἐνάρετης βιοτῆς. Καί τοῦτο, γιατί ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἱστορία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιά τόν κάθε ἄνθρωπο καί ὁ Θεός συγκαταβαίνει, γιατί θέλει ὁ ἄνθρωπος ν' ἀνυψωθεῖ. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος διαβεβαιώνει: «Τόν ἐρχόμενον πρός με οὐ μή ἐκβάλω ἔξω» (Ἰω. 6,37) καί «οὐ γάρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλά ἁμαρτωλούς εἰς μετάνοιαν». Ἡ ἄπειρη εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀνείκαστη μακροθυμία Του συγκρατοῦν τήν δίκαιη θεία ὀργή. Σ' αὐτή τήν σύναξη τοῦ Θεοῦ, τήν Ἐκκλησία, στήν ἄλλη πραγματικότητα, στό δικό της χῶρο, νοιώθει πλέον ὁ ἁμαρτωλός, πού μετανοεῖ εἰλικρινά, τήν «εὐπρεπεστάτη ἀλλοίωση».

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος θά ὑπογραμμίσει: «Ἅμαρτωλός εἶ; Εἴσελθε εἰς τήν Ἐκκλησίαν, εἰπέ ὅτι ἡμάρτηκα καί ἔλυσας τήν ἁμαρτίαν» (Περί μετανοίας ὁμιλία γ', ΕΠΕ, 30,136) καί θά συμπληρώσει: «Ἰατρεῖον γάρ ἐστὶ ἐνταῦθα, οὐ δικαστήριον, οὐκ εὐθύνας ἁμαρτημάτων ἀπαιτοῦν, ἀλλὰ συγχώρησιν ἁμαρτημάτων παρέχον» (ὅπ. παρ. 154).

Ἐκεῖ, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ λαξεύει τήν σκληροκαρδία τῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖ σφογγίζει τά δάκρυα τοῦ μετανοοῦντος. Ὁ «παλαιός ἄνθρωπος» ἐξαφανίζεται. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀπό τό νόμο τῆς ἁμαρτίας ἐλευθερώνονται. Οἱ φθαρμένες εἰκόνες τοῦ Θεοῦ ἀνακαινίζονται. Ἐκεῖ, στήν Ἐκκλησία ἀκούγεται ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ. Ἴσως ἡ ντροπή τῆς ἐνοχῆς κάμνει νά κρατᾷς μία ἀπόσταση. Δέν εἶναι ὅμως σωστό αὐτό. Γνώριζε, πῶς ὅλοι μας εἴμαστε ἁμαρτωλοί ἀλλά συνάμα καί «οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ» (Ἐφ. 2,19). Γι' αὐτό, ἄκουε τήν φωνή τοῦ Θεοῦ ὡς πατρική φωνή, ὡς φωνή ἀγάπης καί φιλευσπλαγχνίας. Αὐτή ἡ φωνή εἶναι προσωπικό ἱερό προσκλητήριο γιά σένα. Σέ καλεῖ ὁ Θεός γιά μετάνοια. Νά πᾶς κοντά Του, νά συμφιλιωθείς. Νά γίνεις φίλος Του. Ν' ἀκούσεις τό: «Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ» (Ἰω. 15,14). Καί ἐν προκειμένῳ, «ὁ Θεός ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καί τό θέλειν καί τό ἐνεργεῖν ὑπέρ τῆς εὐδοκίας» (Φιλιππ. 2,13). Ἐκεῖ, στήν Ἐκκλησία, τελικά, κατεργάζεται ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς. Μ' αὐτό τό ἦθος τῆς μετάνοιας ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐπάνοδος στό σπίτι τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος κρούει διακριτικά τήν θύρα τῆς ψυχῆς καί περιμένει. Πάντοτε περιμένει τήν ψυχή! «Ἰδού, λέγει, ἔστηκα ἐπὶ τήν θύραν καί κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καί ἀνοίξῃ τήν θύραν καί εἰσελεύσομαι πρός αὐτόν καί δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καί αὐτός μετ' ἐμοῦ» (Ἀποκ. 3,20). Πρόκειται γιά μιά εὐλογημένη συνάντηση. Ὁ Θεός πάνω ἀπό ὅ,τιδήποτε ἄλλο, εὐχαριστεῖται, ἀναπαύεται στόν μετανοήσαντα ἄνθρωπο. Σέ μιά λειτουργική ἐκφώνηση ἀναφέρεται: «Ὅτι ἅγιος εἶ ὁ Θεός ἡμῶν καί ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύει...». Ἡ ἔκφραση αὐτή «ἀναπαύω» μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Θεός εἰσέρχεται στόν ἄνθρωπο. Πρόκειται γιά μιά συγκατοίκηση ἀλλά ὄχι μέ ἔννοια συμβατική, κοσμική ἀλλά ὡς ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ πού εἶναι ἕνα ἐσωτερικό

μήνυμα, μία έσωτερική πληροφορία τής θείας παρουσίας πού οδηγεί σέ ριζικές αλλαγές τρόπου ζωής, ζωής έν Κυρίω πλέον.

Καί βέβαια, «ή έν Χριστῷ ζωή φύεται έν τῷδε τῷ βίῳ καί τάς ἀρχάς έντεϋθεν λαμβάνει. Ἡ δέ τελείωσις αὐτῆς πραγματοποιεῖται ἐπί τοῦ μέλλοντος, ἐπειδάν εἰς ἐκείνην ἀφικώμεθα τήν ἡμέραν» (Νικολάου Καβάσιλα, Περί τῆς έν Χριστῷ ζωῆς, §1, PG 150,493B). Εἶναι ἡ έσχατολογική προοπτική.

*

Γι' αὐτό, ὅλοι άνεξαίρετως οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουμε νά μή λησμονοῦμε, ὅτι εἴμεθα πλάσματα «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ, ὁ Ὅποῖος ἔχει τόν πρῶτο καί τόν τελευταῖο λόγο. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη πού μᾶς διασφαλίζει τήν λύτρωση ἀπό τήν ἁμαρτία, τήν σωτηρία, τόν ἁγιασμό, τήν κοινωνία μέ τό Θεό. Αὐτή τήν εὐεργετική καί ἁγιαστική δύναμη τῆς Ἐκκλησίας, δέν πρέπει νά τήν χάσουμε, πρίν κλεισθεῖ ἡ θύρα τοῦ Θεοῦ ἐλέους καί πρίν ἀκουστεῖ ὁ λόγος «οὐκ οἶδα ὑμᾶς» (Ματθ. 25,12).

Δέν εἴμαστε, ἄλλωστε, μόνοι. Δέν ἔχουμε ἐγκαταλειφθεῖ. Καμμία ἀπογοήτευση δέν χωρεῖ. «Οὐ δεινόν, τό παλαίοντα πεσεῖν, ἀλλά τό μεῖναι έν τῷ πτώματι· οὐδέ χαλεπόν, τό πολεμοῦντα τρωθῆναι, ἀλλά τό μετά τήν πληγήν ἀπογνῶναι καί ἀμελῆσαι τοῦ τραύματος» θά πεῖ ὁ Χρυσορρήμων (Πρός Θεόδωρον ἐκπεσόντα, PG 47,309). Ὁ Χριστός διά τῆς Ἐκκλησίας Του εἶναι κοντά μας. Ἡ φιλευσπλαγχνία Του μᾶς σκεπάζει. Ἡ Ἐκκλησία δέν μᾶς οδηγεῖ στήν ἀπελπισία, ἀλλά στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. «Ὁ Χριστός εἶναι ὁ Μυσταγωγῶν καί ἡ Ἐκκλησία ὀρθοῦσα (=πού ἄνορθώνει)» (Ἰω. Χρυσοστόμου, Περί μετανοίας, η' ὁμιλία, PG 49,335). Ἄλλωστε, ὡς λέγει ἡ Εὐχή πού ἀφορᾷ τόν καθένα πιστό χριστιανό, ἰσχύει τό: «Σοί μόνῳ ἁμαρτάνομεν, ἀλλά καί σοί μόνῳ λατρεύομεν...» (Ἑσπερινός τῆς Γονυκλισίας Πεντηκοστῆς). Μόνο ὁ διάβολος δέν μετανοεῖ ποτέ, οὔτε λέγει τό «ἡμάρτηκα». Καί ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει στόν κόσμο, ἀκριβῶς, γιά νά κηρύττει: «Μετανόησον»! Ὑπάρχει γιά νά δίνει ἐλπίδα, γιατί εἶναι «μεγάλη τῆς ἐπί τόν Κύριον ἐλπίδος ἡ δύναμις, φρούριον ἀχείρωτον, τεῖχος ἄμαχον, συμμαχία ἀκαταγώνιστος, λιμήν εὖδιος, πύργος ἀκαταμάχητος, ὄπλον ἀήττητον, δύναμις ἄμαχος καί ἐκ τῶν ἀπόρων εὐρίσκουσα πόρον (=πού ἀπό τά ἀδιέξοδα βρίσκει διέξοδο)» (Ἰω. Χρυσοστόμου, Εἰς τόν ι' ψαλμόν, PG 55,140). Ὑπάρχει δέ ἡ Ἐκκλησία γιά νά προσφέρει καί ἀποκαλύπτει στίς ψυχές καιρό μετάνοιας, δηλαδή εὐκαιρίες μετάνοιας μέ τήν βιβλική ἔννοια τῆς λέξεως «καιρός». Λέγει ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν: «Ἰδού νῦν καιρός εὐπρόσδεκτος, ἰδού νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β' Κορ. 6,2). Γι' αὐτό καί πάλιν λέγει τό: «Ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν» (Ἐφεσ. 5,16).

Εἰλικρινά, δέν ξέρουμε τί συμβαίνει στή κάθε ψυχή. Ὁ Θεός ξέρει. Αὐτός πού

θητεύει σήμερα στά ἔργα τοῦ σκότους καί τῆς σαρκός, αὐριο, μπορεῖ νά καταθέτει στά πόδια τοῦ Ἑσταυρωμένου τήν συντριβή του, νά ψελλίσει τό «ἥμαρτον» καί νά λουσθεῖ στά δάκρυα τῆς μετάνοιάς του. Ποῦ ξέρεις; Αὐτός πού εἶναι σήμερα ὁ Φαρισαῖος, αὐριο, νᾶναι ὁ Τελώνης. Αὐτός, πού ἀκούει στό ὄνομα Ζακχαῖος, αὐριο, νά τόν βλέπεις ν' ἀνεβαίνει στή συκομορέα. Καί ἐκεῖνος, πού ἦταν «ἄρχων τῆς συναγωγῆς, ὁ Ἰάειρος, νά τόν βλέπεις, νά πέφτει στά πόδια τοῦ Ἰησοῦ, παρακαλῶντας Τον νά ἔλθει στόν οἶκο του. Γιά τόν καθένα, λοιπόν, ὑπάρχει ἡ ὥρα του. Ἡ ωρίμανση. Καί ἡ ἀληθινή ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας γράφεται μέ τήν ἱστορία τῆς μετάνοιας καί τῆς ἀγιότητος. Αὐτό κάνει ἡ Ἐκκλησία. Αὐτό εἶναι τό πρωταρχικό καί τό κύριο ἔργο της. Ὅλα τά ἄλλα, εἶναι δευτερεύοντα. Ξέρουμε, βέβαια, ὅτι ὁ ἄδης ὁρμᾷ μέ μανία ἐπάνω Της, ἀλλά ξέρουμε ὅμως ἀκόμη, ὅτι: «Πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς».

Ἡ μάχη μεταξύ ἁμαρτίας καί ἀγιότητος, θά συνεχίζεται, ἀλλά αὐτή ἡ μάχη, συνεχῶς θά μᾶς ἀποκαλύπτει, ὅτι ἡ Ἀνάσταση, εἶναι ἡ νίκη πού ἔρχεται, γιατί ὁ Χριστός εἶναι ὁ Νικητής τοῦ θανάτου.